

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De vndecimo gradu Humilitatis, qui est, ex functionibus externis abiectiora
complecti. Cap. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

bus distribuerunt, ut Deo sine seculi compede expediti seruirent, & ab oneribus mundi liberatos, velut pennatos, sursum humeros tollerent. Hi sunt minimi. Quare minimi? Quia humiles, quia non elati, non superbi. Appende minimos istos, & graue pondus inuenies.] O quantum pondus meritorum hi habent, quam multas & magnas diuitias reconducunt, quam sunt firmi & stabiles, qui cum sint supra mundum, mundi ventis non agitantur, nec turbibus impelluntur. Habent hi graue pondus, si pro ratione sui status sint minimi. Sunt autem minimi si sunt veri humiles. Sunt verò veri humiles, si (quod in se est) nulli se praeferant, immo omnibus se supponant. Statur ergo istorum maximè congruit hic humilitatis gradus, quo quis omnibus etiam minoribus se submittit. Enimvero quòd saecularis non tam perfectam humilitatem habeat, quòd non omnibus se demittat, videtur tolerabile, quia status, & fors, & locus in quo degit, non est tantæ lucis particeps, ut hanc doctrinam intelligat. At tu, qui vitam religiosam professus es, quia in ea regione vitam agis in qua tam splendida lux est perfectæ doctrinæ, qui mundi opiniones abiicisti, qui ad obtinendam cæli magnitudinem minimum te fecisti, quomodo audes te aliis præferre, honorabiliore sedes appetere, & pro sublimiori loco cum aliis decertare? Si minimus omnium es, omnibus te submitte: si autem non vis omnibus te subicere, nomen minimi detelinque. Nec enim decet homines fallere, & nomen ac professionem operibus contrariam profiteri.

De Vndecimo gradu Humilitatis, qui est,
ex functionibus externis abiectioniora completi.

CAPVT. XII.

Dvobis modis quibus humiles & abiectas functiones amplectitur, primò, quia sentiens in se elationem animi, & immoderatum excellentiæ appetitum, vult illum externa humiliatione comprimere: Secundo, quia ex animo humili, & contemptore sui, vilissimis optat obsequiis occupari. Illud ad media assequenda humilitatis pertinet, istud verò gradum ordine vndecimum humilitatis constituit. Aliud enim est studiose operari, ut vitium, à quo impugnaris, expugnes; aliud autè operari, ut habitu virtutis, qui expugnando vitium, est acquisitus, utaris. Illud difficile est, istud facile: illud laboriosum, istud suauis: illud est cum hoste pugnare, istud obtentà victoriâ gaudere: illud denique est virtutem comparare, istud, ex virtute iam habita promptè actiones eiusdem virtutis elicere. Solent quippe sancti viri, perfectissima humilitate nò tam affectè quam possessi, sic humilium actionum amore capi; sic eas curiosè & diligenter assumere, ut ad illas solas nati videantur. Et sicut de aquila dicit Job, quia [vbi fuerit cadauer, statim adest:] ita hi, vbi fuerit aliquod abiectum obsequium, statim adsunt, & illud libenter assument. Quid sublimius aquila? Sed quid abiectius & foedius cadauer? At aquila cadauera quarit, quorum carnibus sibi & pullis suis cibum administrat. Quid etiam sublimius humili, qui omnia splendida & speciosa, quæ homines amant, sub pedibus collo-

Acat: Sed quid vilius seruitiis humilibus, quibus exercendis sunt mancipia deputata? At humilis verus ad hæc inhiat, ut suis desiderijs satisfaciat, & per humiliores gradus ad sublimiores perfectionis ascendat. Quòd si aquila illa, ut Gregorius est meditatus, Christam mysticè significat, ille quidem, vbi inuenit cadauer, fratrem adfuit, quoniam pro nostra eruditione ad humillima obsequia se demisit. A duodecimo anno vsque ad trigésimum, cum vitam occultam gessit in terris, æstimo quia non parum temporis in obsequiis humilibus infumebat. Æstimat & doctor egregius Bonauentura, in quo nescio an magis syncretissimam pietatem, quam profundissimam scientiam admiret. De Salvatore enim nostro in decursu huius ætatis constituto, hæc scribit: Computere Domino Iesu, quia ipse matrem adiuuabat, & fideliter laborabat, in his quæ poterat. Venit enim (ut ipse ait) ministrare, & non ministrari. Nonne ergo in ponenda mensula, cubilibus aptandis, & aliis secretioribus domus, eam adiuuabat? Inuere ergo eum bene humilia obsequia per domum facientem. Sic ille. Existimo etiam à Domino tempore prædicationis suæ huiusmodi obsequia non fuisse relicta, quod mihi illa verba ipsius: Venit filius hominis non ministrari, sed ministrare,] apertè significant. Nam quamuis illa præcipuè ad spiritualia ministeria referatur, quibus Dominus hominum animas inuit; sed de obsequiis quoque corporalibus intelligenda sunt, quibus corpora subleuauit. Neque vnquam ipse opera externa humilitatis omisit, qui venit homines edocere, quorum est, non tam animi sensa pectula introspicere, quam ea, quæ oculis corporalibus parent, spectare.

CAt in egressu ex hoc mundo ad Patrem illustrissimum, præbuit horum operum humilium exemplum, & non sine constanti obstinatione, quòd illud opus præstabat, ut nos ad actionum humilium imitationem incitaret. Quid ille fecit? [Surgit à cæna,] inquit facer Euangelista, [& ponit vestimenta sua, & cum accepisset linteam, præcinxit se. Deinde mitit aquam in peluim, & cepit lauare pedes discipulorum, & extergere linteo, quo erat præcinctus.] An in aduertere in vno facinore quanta sint humilitatis studia. Surrexit à cæna, alius in sua sede & quiete manentibus, ut ipse solus laborem subiret. Posuit summam vestem, siue pallium, ut more seruatorum, in vno tantum indumento, non admodum longo, nec laxo, opus illud vel ipsis angelis admirandum præstaret. Præcinxit se linteo, non tantum ut tunicam, quam non deposuit, contineret; vel ut discipulorum pedes detergeret, sed ut seruatorum quoque formam (qui apud aliquas nationes linteo cincti ministrant) sic ut & ministerium assumeret. Misit aquam in peluim, nec ab aliquo iuari voluit, ut se in illa actione solum seruum ostenderet, & omnium labores atque molestias solus ipse portaret. Ac tandem cepit lauare pedes discipulorum, & à Petro, Ecclesiæ capite, exordium capiens, & in Iuda proditore humillimum ministerium perficiens, in his actionibus perseverantiam, à suis sectatoribus tenendam, exposuit. Voluit ergo Dominus, hoc stupendo humilitatis exemplo, nos ad functionum humilium exercitationem hortari: & quod voluit, obtinuit: nam spirituales viri, hac mirabili actione perculli, & sequenti adhortatione præmoniti, libentissimè in humiles actiones incumbunt. Vnde Augustinus sic ait. Hoc est, Beate Petre, quod nesciebas, quando fieri non sinebas. Hoc tibi postea sciendum propositum, quando ut sineres, tenuit te magister tuus, & Dominus tuus, laetans pedes tuos. Didicimus, fratres, hu-

Gregor.

Ben. lib.
medit. c.
15.
Mart. 20.
28.Ioan. 13.
45.August.
tract. 18.
in Ioan.
nem.

militem ab excelsis: faciamus inuicem humiles, quod humiliter fecit excelsus. Magna est hæc commendatio humilitatis, & faciunt sibi hoc inuicem fratres, etiam opere ipso visibili, cum se inuicem hospitio recipiunt: est enim apud plerosque consuetudo huius humilitatis usque ad factum quod cernatur expressa. Vnde Apostolus cum viduam benemeritam commendaret: Si hospitio, inquit, recepit, si sanctorum pedes lauit. Et apud sanctos, vbiq; hæc consuetudo non est, quod manu non faciunt, corde faciunt, si in illorum numero sunt, quibus dicitur in hymno Beatorum trium virorum: Benedicite sancti & humiles corde, Domino. Multo autem est melius, & sine controuersia verius, vt etiam manibus fiat, nec dedignetur quod fecit Christus, facere Christianus. Cum enim ad pedes fratris inclinatur corpus, etiam in corde ipso vel excitatur, vel, si iam inerat, confirmatur ipsius humilitatis affectus. Sic ille. Jam ergo sancti viri, ex Christo didicerunt, humiles has actiones diligere, easque dum abest oportunitas, affectu complecti, dum vero adest, etiam opere ipso complere.

Id autem maxime hunc gradum humilitatis commendat, quod Christus Dominus, iam mortalitatem exutus, has eadem humilium actiones quodammodo per se ipsum exercuit. Anima enim eius sanctissima, carnis vinculis exoluta, descensum in infimum mundi locum, nempe in infernum, non exhorruit, & vincitorum ibi detentorum catenas fregit, compedesque comminuit. Tu quoque, ait Zacharias, ad ipsum loquens, in sanguine testamenti tui emisisti vincos tuos de lacu, in quo non est aqua. Et per Oseam ipse ait: De manu mortis liberabo eos, de morte redimam eos. Ero mors tua, o mors, morsus tuus ero, inferne. Et per Ecclesiasticum: Penetrabo omnes inferiores partes terræ, & inspicia omnes dormientes, & illuminabo omnes sperantes in Domino. Et quidem huius sæculi reges iubent vincos e carceribus educi, a vinculis solui, & ab ergastulis liberari: ipsi vero nec ad carcerum loca inferiora descendunt, nec catenas aut compedes dissolunt, sed seruis ea facienda relinquunt. Rex Christus non ita, sed ipse ad infima terræ loca penetravit, ipse vincula fregit, ipse captiuos ab ergastulis eduxit. Ille est (vt inquit Augustinus) qui tenebrarum & mortis principem colligauit, legiones illius perturbauit, portarum inferni vectes ferreos confregit, omnes iustos, qui originali peccato adstricti tenebatur, absoluit, captiuos in libertatem pristinam reuocauit; peccatorum tenebris obcæcatos splendida luce perfudit. Hæc ille, qui & prius dixerat, Christum quidem mortis mortem, inferni vero mortuum extitisse, quia in electis suis mortem omnino peremit, ab inferno vero partem, iustos scilicet, qui ibi tenebantur, abstraxit. Saluator ergo noster, in vtroque statu, tam mortalitatis quam immortalitatis, operum humilium huius generis quod tractamus, dedit exemplum. Mortalis ministravit discipulis, & ac si esset eorum seruus, cibos in mensa diuisit. Immortalis quoque eidem est obsequutus; nam cum manifestauit se ad mare Tiberiadis, descendentibus e nauis discipulis, viderunt prunas positas, & piscem superpositum, & panem, quos cibos ad refecionem discipulorum ipse parauerat. In quo certe opere aliquid memoria dignum sumus meditati. Nam si Dominus (vt putat Chrysostomus) prunas, & piscem, & panem ex nihilo creauit, opus Dei proprium, nempe creationem, & opus seruis relictum, nimirum ciborum præparationem, in vnam actionem coniunxit; vt dicamus non esse indignum Deo exempla nobis humilitatis exhibere,

A neque alium esse a magnis & sapientibus viris, has aliquando humiles functiones libenter amplecti, & ad pusillorum exemplum vtilitatemque præstare.

Vult ergo omnino Dominus, exemplo suo multipliciter exhibitio, humilitatem docere, & qui sæpe ad profectum animæ nostræ nos humiliat, diligit vt nos ipsos humiliemus, & obiectam iam humilitatem propriis operibus augeamus. Quare Bernardus explicans illud: Qui se humiliat exaltabitur; ait: Ita ne parum est, Domine, quod in veritate humiliasti nos, quia adhuc exigit, vt apponat homo humiliare se ipsum. Et infra: Quantos videmus humiliatos, sed non humiles: percussos, sed non dolentes: curatos quidem a Domino, sed nec ipsa curatione sanatos? Hi sunt, qui sub sentibus esse delicias computant, dissimulant peccata, quæ acitant, lubricum in quo titubant: tenebras, quibus caligant; laqueos, inter quos ambulant; Locum afflictionis, quem inhabitant; corpus mortis, quod gestant; iugum graue, quod tolerant; grauiorem conscientiam, quam occultant; grauiissimam sententiam, quam expectant. Quia ergo ad humilitatem obtinendam, non satis est si ab alio humiliemur, nisi etiam humiliationem acceptemus, aut potius humiliemus nos ipsos, ideo voluntas Domini est, vt sponte, humilitatis actiones sumamus. In his autem non infimum locum habent humiles functiones, quibus nos pusillos profitemur, & aliis, quali maioribus, nos submitimus. Quod adeo verum est, vt Ambrosius dicat, in his humilitatis secreta consistere. Cognosce, inquit, mysterium ipsum humilitatis consistere in ministerio. Ait enim: Si ergo laui pedes, Dominus & magister, quanto magis vos debetis lauare pedes inuicem vobis? Cum enim ipse auctor salutis, per obedientiam nos redemerit, quanto magis nos serui eius, humilitatis & obedientiæ exhibere debemus obsequium? Sic ille. Istas igitur actiones, humilitatis indices, Christi Domini nostri voluntate probatas, & exemplo monstratas, debemus magna deuotione suscipere, & oportunitatem ad eas præstandas captare. O quam sæpe nos speciosis actionibus vltro ingerimus, & si ad eas inuitemur, affectu gaudemus: si vero relinquamur, tristitia tabescimus. Cur similiter non appetimus ad actiones humiles inuitati? Cur ad auctoritatem spectare ducimus, obligatione eas præstandi & exercendi carere? Certè ideo quia superbi sumus, quia oculos tantum carnis habemus: quia humilium functionum merita ignoramus: quia præmia illis parata non agnoscamus. In aula regia honorificum est imperare; in Dei aula, seruire. Ideoque fortassis pastor Ecclesiæ seruum seruorum Dei se nominat, non solum videlicet, quia titulum humilitatis amat, sed quia seruire membris Christi honorificentissimum putat. Omnes quippe nobilissimi titulis insigniri appetunt, & principem, qui simul comes est, & marchio, & dux, & rex, nunquam ducem, aut comitem, sed regem appellabis, ne, si aliter feceris, tamquam stolidus ridearis. Pastor autem Ecclesiæ, qui rex est, & Pontifex summus, seruum se vocat, vt præstantissimam rem esse seruire propter Christum ostendat.

B
C
D
E

Non est quidem cur has functiones humiles auersemur, quas iusti ante datum a Salvatore humilitatis exemplum, promptissime exercuerunt. An non Abraham, angelis, quos iuuenes peregrinos existimabat, ministravit? An non pedes eorum lauit? Menfas, & cibos apposuit, & coram illis comedentibus, vt abiectus seruus stetit? Ita sanè. Afferam, inquit, pauxillum aquæ, & lauare pedes vestros, & requiescite

1. Tim. 5. 10.

Dan. 3. 87

Zach. 9. 11.

Ose. 13. 14. Eccl. 24. 45.

Aug. ser. 37. de 18. pore.

Ioan. 11. 9.

Chrysost. hom. 86. in Ioan.

Luc. 12. 14. Bernard. ser. in ca. de verbis.

Ambros. de bit. qu. mysteria curiam. c. 6. Tom. 13.

Genes. 18. 4. 5. 6.

sub

DE HAZ
Tom. 11

sub arbore.] Et postea: Tulit quoque butyrum, & lac, & vitulum, quem coxerat, & posuit coram eis; ipse vero, stabat iuxta eos sub arbore.] Servat semper in bonis, inquit Augustinus, tenorem sui perfecta iustitia. Offert peregrinis hospitium, qui non habet tectum, & cum sit omni domicilio viduatus, domicilium quale necessitas procurabat, exhibuit transeuntibus. Et licet illa minora fuerint, quae offerebantur, locorum angustis magnitudinem dederat fides, quae contemni non meruit à Deo. Discite, fratres, à beato Abraham hospites libenter accipere, pedes eorum cum humilitate & pietate lauare. Lauate (inquit) sanctorum peregrinantium pedes, ne forte in illis remaneat pulvis, quem ad iudicium vestrum possint de pedibus suis excutere. Et Chrysostomus: Sic per semet ipsum omnia facit, & apponit. Et neque dignum semet ipsum censuit, qui consideret eis, sed, illis comedentibus, adstabat ipse sub arbore. O magnitudinem hospitalitatis, o humilitatis excellentiam, o mentem oppido piam! Adstabat centenarius comedentibus illis. Mihi videtur tunc praegaudium alacritateque multa, imbecillitate sua factus superior, & robur quoddam accepisse. Sape enim consuevit alacritas animae, si quando roborata fuerit, vincere corporis imbecillitatem. Astitit igitur Patriarcha quasi famulus, summum honorem suum existimans, quod praesentibus ministraret, & solaretur itineris eorum laborem. Haec ille. Sanctus itaque Patriarcha famulorum obsequia iuuenibus deferenda humilitatis ergo suscepit. Et qui tam magna copia famulorum abundabat, ut cum vernaculis suis recentis decem & octo hostes insequeretur, noluit per aliquem illorum, sed per se ipsum iam senem, atque grandævum, servare iuuenibus, & humilitatis actiones tamquam opera verè eximia sibi ipsi demandare.

Nec solus hic pater credentium fidelis, in veteri lege exemplum dedit humilitatis nobis credentibus, sed alij quoque similia exempla praebuerunt. Nam & Gedeon, angelum, quem virum esse putabat, conuiuio excepit, & per se ipsum illi ministravit. Coxit ille haedum, inquit scriptura, & de farinae modio azymos panes, carnemque ponens in canistro, & ius carniui mittens in ollam, tulit omnia sub quercu, & obtulit ei.] Et Abigail ad coniugium Davidis inuitata, se in ancillam obtulit. Ecce, inquit, famula tua sit in ancillam ut lauet pedes seruatorum Domini mei.] Si quo tempore non erat via humilitatis à Christo Salvatore nostro detracta, tanti momenti haec opera humilia putabantur, ut praestantes viri ea non erubescerent, & nobiles feminae se ad humile ministerium offerrent, quanto magis nunc, Christo Dei Filio praesente, debemus ea libenter assumere, & ad usum humilitatis praestare? Ecclesiae dictum est in Isaià: Aedificabunt filij peregrinorum muros tuos, & reges eorum ministrabunt tibi: quoniam filij Ecclesiae iusti ministrant, & non solum eam honoram operum exemplis tamquam muris cingunt, verum & miris humilitatis obsequiis fouere non desinunt. Pretiosumque putant seruire filiis illius, qui Deum sunt visuri, & cum eo in aeternum regnaturi. Iam ergo, o tu, qui humilitatis amore captus, eius gradus ascendere conatus es, hunc nequaquam praetereas, sed in eo quoque te contentanter exerceas. Si statu paruos, paruum parua decent: si magnus, in magno parua haec multum alios aedificant, & mirum in modum splendent. Non credas te humilitatem obtinuisse, si abique causa haec parua refugias, quia vera humilitas numquam in mirabilibus ambulauit, sed modica semper & abiecta dilexit. Haec virtus hominem in suis oculis abiectum facit; haec omnes maiores

A & meliores agnoscit, & ut maioribus, promptè & ex animo illis inlerit. Si tu ab aliis tibi ministrari vis, non ministrare, si operibus solum magnis & speciosis intendere; aut te magnum reputas, aut quae tuam paruitatem non decent, affectas. Si magnum te reputas, cum nihil sis, humilis non es: si verò paruum te esse sentiens, magna & tuas vires excedentia cupis, stultus es. Stultitia autem, humilitatis est inimica: unde qui stultus agnosceris, ab humilitate alienum te esse conuinceris. Quamobrem quocumque te veritas, ad humilitatis opera incitaris, & ad amorem humilium ministeriorum impelleris. Quae patres antiqui non horruerunt, quae Christus Dei Filius amavit, quae viri sancti, & eius imitatores exemplis vitae suae amanda & exercenda esse monstrarunt. Non licet humilibus viam humilitatis deferere; non licet, quae humiles amant, respuere, & propria huius sanctae virtutis opera, cum ea exercere commodè possis, auerfari.

De Duodecimo gradu Humilitatis, qui est; Se omnino inutilem reputare.

CAPVT XIII.

ONSCENSIS his vndecim humilitatis gradibus, solet iustus ad duodecimum ac postremum peruenire, in quo, licet sit puritate conspicuus, & omnium copia virtutum ornatus, nec non & magnis Dei donis tum supernaturalibus tum naturalibus praeditus, non aliter coram Deo & hominibus de se sentit, quam si esset canis mortuus & foetidus, de se ad omnia profusus inuisibilis. Gradus hic ut supremus, ac perfectissimus, & in culmine scalae humilitatis positus, longè à praecedentibus differt. Nam qui illa assequitur, quasi virtute praecedentis considerationis impulsus, semetipsum despicit, sibi ipsi diffidit, se donis diuinis indignum aestimat; se minimum reputat; laudari non appetit; despici concupiscit, de oblato honore dolet; libenter suos defectus detegit: Deo & hominibus se subiicit, & humilibus functionibus gratanter intendit qui in hoc gradu constituntur, quasi ex habitu & sine vlla meditatione praecia, haec omnia complet, & profusus inutilem & nullius momenti, ceu stirps sterilis, aut canis mortuus, esse se sentit. Hic iustus (ut nonnulli loquuntur) fundum suae nihilitatis ingreditur, & quasi abundantiam propriae vilitatis obruitur, & à sua inutilitate ineptitudinèque discens, perfectè non in se, sed in Domino gloriatur. Hic, si ita loqui licet, non solum intellectu credit, sed veluti manu tangit necessitatem gratiae Dei, & stultitiam eorum, qui sine diuino auxilio aliquid se facere posse praesumunt, non tam rationibus euincit, quam propriis experimentis doctus execratur. Nul- lum in eo inanis gloriae locum reperit, quia apertè conspicit omnem gloriam soli Deo, & non homini deberi. Gaudetque de manu Domini illam humilitatem accepisse, quae sibi nihil, Deo verò omne bonum ascubit. Quam à Prospero Rhegiensi legit scriptam, in suo tamen corde Dei digito inuenit exartam. Ille sic ait: Refutata igitur superborum impij vanitate, quibus in peccatum etiam illa, quae in eis videntur laudanda, vertuntur; nos illam humilitatem, cui virtus, & gloria Dei est, eligamus; scientes, Prophetam David cecinisse de sanctis: Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exul-

Prosper. epist. ad Demetriandem.

Psal. 88. 17. 18.

tabunt

Aug. ser. 70. de tē- pore.

Chryso. hom. 41. in Genes.

Gen. 14. 14.

Iudic. 6. 19.

1. Reg. 25. 41.

Isai. 60. 20.